

Kadernieuws

Jaargang 16 › Nummer 10 › Juni 2012

Oproep Stichting van het Onderwijs

‘Meer beleidsrust in onderwijs’

“Onderwijs vraagt om meer beleidsrust. Ga uit van een besliste, samenhangende visie op onderwijs met een tijdschaal die daarbij past en zich verder kan strekken dan één kabinetsperiode.” Dat is de oproep die de Stichting van het Onderwijs onlangs aan de Programmacommissies van politieke partijen deed.

In de Stichting van het Onderwijs zijn de werkgevers- en werknemersorganisaties in het onderwijs verenigd. Zij willen gezamenlijke ambities en verantwoordelijkheid van het hele onderwijsveld zichtbaar maken.

In de oproep stelt de stichting onder andere dat het onderwijs in het afgelopen jaar zes bestuurs- en hoofdlijnenakkoorden heeft gesloten met de bewindslieden van OCW. “Hierin zijn afspraken gemaakt die laten zien dat het onderwijs zich tot het uiterste zal inspannen om de onderwijskwaliteit te versterken. Ook zijn de akkoorden afgesloten tegen de achtergrond van een beperking van de rijksuitgaven voor het onderwijs.” De Stichting van het Onderwijs pleit ervoor deze werkwijze en prioriteiten een kans te geven om hun beslag te krijgen in de onderwijsinstellingen.

Daarnaast wijst de stichting erop dat de afgelopen tijd op niet direct zichtbare zaken bezuinigd is en dat gestegen kosten onvoldoende zijn gecompenseerd. “Veel onderwijsinstellingen hebben een teruglopende liquiditeit en solvabiliteit met personele gevolgen. De onderwijskwaliteit komt daarmee in het geding en het onderwijs als

werkgever boet aan wervingskracht in.” De stichting roept dan ook op om het onderwijs als renderende investering te blijven zien en daarnaar te handelen.

Verder vraagt de stichting aan de politiek de drie pijlers van ruimte, vertrouwen en verantwoording als toetsstenen bij de beoordeling van nieuw beleid te (blijven) gebruiken. “Geef het onderwijs de ruimte om zelf invulling te geven aan de kaders die de overheid stelt en daarover verticale en horizontale verantwoording af te leggen.”

De Stichting van het Onderwijs heeft tot slot een professionaliseringsagenda opgesteld waarover het met de toekomstige bewindspersonen in gesprek wil gaan. <

› Meer informatie: www.stichtingvanhetonderwijs.nl

In Kader Primair 10 (23 juni) volgt een artikel over de invloed van de nieuwe politieke situatie en het Lenteakkoord op het onderwijs.

Op www.hetonderwijscafe.nl staat een verslag van het Onderwijscafé van 31 mei met als thema ‘Verkiezingen 2012: speerpunt onderwijs’.

› Ook Tweede Kamer ziet geen controversiële onderwijsthema's

De Tweede Kamer heeft een lijst opgesteld met de zogenoemde controversiële onderwerpen. Op voorstel van de Vaste Kamercommissie OCW staat daarop geen enkel onderwijsthema uit het primair onderwijs.

Van onderstaande thema's vindt de Tweede Kamer er geen één controversieel:

- Wetsvoorstel centrale eindtoets en leerling- en onderwijsvolgsysteem primair onderwijs
- Voorstel tot aanscherping bekostigingsregels nieuwe school
- Wetsvoorstel regeling toelatingsrecht onderwijs (acceptatieplicht)
- Wetswijziging versterking positie lesgevend personeel
- Voorstel media-educatie in kerndoelen

De behandeling van deze onderwerpen worden dus *niet* uitgesteld totdat er een nieuw kabinet is.

De lijst van controversiële onderwerpen kan indien nodig naderhand nog gewijzigd worden op voorstel van een Kamercommissie of van één of meer fracties. Over deze wijzigingsvoorstellen wordt dan wederom gestemd tijdens een plenaire vergadering, waarna een nieuwe lijst van controversiële onderwerpen wordt gepubliceerd. <

› Experimenten prestatiebeloning geschrapt

De experimenten met prestatiebeloning in het onderwijs zijn van de baan. Staatssecretaris Zijlstra van Onderwijs heeft de driejarige regeling ingetrokken, door het ontstaan van 'een nieuwe economische en budgettaire situatie'. Het kabinet heeft besloten de middelen voor (de experimenten) prestatiebeloning te herbestemmen.

Het ministerie heeft de betrokken schoolbestuurders die zich op hadden gegeven voor de pilot per e-mail gemeld: "Dit betekent dat er na 2013 geen middelen meer worden gereserveerd voor (experimenten) prestatiebeloning. Dit besluit zorgt ervoor dat het niet meer mogelijk is om over meerdere jaren een experiment uit te voeren. Staatssecretaris Zijlstra heeft daarom besloten dat de Regeling Prestatiebeloning in het

onderwijs in z'n geheel en op korte termijn wordt ingetrokken."

Er waren volgens OCW zo'n veertig aanvragen ingediend voor de eerste ronde van de pilot. De schoolbesturen die zich al hadden aangemeld krijgen een vergoeding voor de gemaakte kosten. Dit betreft een vooraf vastgesteld en gestaffeld bedrag. Het onderzoeksprogramma gaat ook niet door. <

Nieuw onderwijspersoneel nodig?
Laat het weten aan 6.000 lezers!

Uit lezersonderzoek blijkt dat personeelsadvertenties in Kader Primair en Kadernieuws vaak gelezen en goed gewaardeerd worden door bijna 6.000 abonnees.

Plaats ook een vacature in Kader Primair en/of Kadernieuws! Neem contact op met Recent, tel. 020-3308998, info@recent.nl of kijk op www.recent.nl. NB: gratis doorplaatsing mogelijk naar www.werkeninhetfunderendonderwijs.nl, dé vacaturesite van de AVS.

› Scholen veelal veilig; misbruik sociale media nieuwe zorg

De meeste leerlingen en leerkrachten voelen zich veilig op school, maar tegelijk stellen sociale media scholen voor nieuwe uitdagingen. Naast kansen, kan misbruik ervan tot cyberpesten leiden. Dit soort gedrag loopt in de digitale wereld ook sneller uit de hand, blijkt uit de jaarlijkse brief over veiligheid in het onderwijs, die minister Van Bijsterveldt onlangs aan de Tweede Kamer stuurde.

De brief is gebaseerd op veiligheidsmonitoren in het primair- voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs en op onderzoek van de onderwijsinspectie. Uit de onderzoeken blijkt dat 91 tot 94 procent van de leerlingen en personeelsleden op basisscholen en middelbare scholen zich veilig voelt. Het ministerie ondersteunt scholen bij het tegengaan van misbruik van sociale media, onder meer via het Centrum School en Veiligheid, Pestweb en Kennisnet. Dit jaar gaat OCW hier via deze bestaande kanalen extra aandacht aan besteden.

In overleg met de sociale partners heeft Van Bijsterveldt

verder besloten de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) effectiever in te zetten. Medewerkers hoeven straks alleen een VOG in te dienen bij een nieuwe dienstverband. Een VOG blijft zes maanden geldig en kan bij meerdere werkgevers ingezet worden. In de toekomst zullen ook stagiairs en nieuwe onderwijsbestuurders een VOG moeten kunnen overleggen. Dit laatste moet nog verder worden uitgewerkt.

Daarnaast ligt momenteel een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer dat scholen verplicht om incidenten op uniforme wijze te registreren. <

› ‘Richtlijn leerkrachten en sociale media is wenselijk’

AVS-voorzitter Duif vindt het goed dat leerkrachten via sociale media – intensief – betrokken zijn bij het leven van hun leerlingen, maar ziet wel graag een richtlijn voor onderwijspersoneel.

Dit zei hij eind mei op Radio 1 in het programma De Gids.fm (VARA). Duif ging daar in discussie over leerkrachten die via sociale media contact hebben met leerlingen. Zo kunnen docenten zich via Facebook of Twitter met hun leerlingen ‘bemoeien’. Dat gaat van ‘beginnen ze wel op tijd met hun huiswerk’ en een persoonlijk gesprek over faalangst tot een online spreekuur voor een toets, het in de gaten houden van

cyberpesten en privé zaken. Zes op de tien scholieren vindt ook dat er regels moeten komen over wat docenten wel en niet op sociale media tegen hen mogen zeggen, vooral als het gaat om privé zaken, blijkt uit onderzoek van Scholieren.com en het 1V Jongerenpanel.

› De AVS geeft maatwerktrainingen/studiemiddagen op dit gebied, zie www.avs.nl/pifo.

› Aanvragen kortlopend onderzoek

Het is tot 1 november aanstaande mogelijk aanvragen in te dienen voor kortlopende, praktijkgerichte onderzoekingen. Het ministerie van OCW stelt daar jaarlijks 900.000 euro voor beschikbaar.

De afgelopen jaren zijn al veel onderzoeken uitgevoerd door gerenommeerde universitaire onderzoeksinstituten op basis van vragen uit het onderwijs zelf. De onderzoeken staan in het teken van de ondersteuning van de dagelijkse praktijk in scholen voor

primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs. Kwaliteitsverbetering staat centraal. <

› Meer informatie: www.kortlopendonderzoek.nl

› Gevolgen ontwikkelingen Passend onderwijs op een rij

De bezuiniging op Passend onderwijs vervalst. Scholen, besturen en samenwerkingsverbanden krijgen daarnaast een jaar langer de tijd voor de invoering ervan. Passendonderwijs.nl zette op een rijtje wat deze ontwikkelingen betekenen voor onder andere de bekostiging van het (voortgezet) speciaal onderwijs, (ambulant) personeel in het (v)so en voor de samenwerkingsverbanden in oprichting.

Een jaar extra de tijd om Passend onderwijs inhoudelijk vorm te geven betekent dat de zorgplicht per 1 augustus 2014 van start gaat. Samenwerkingsverbanden krijgen zo meer tijd om het ondersteuningsplan op te stellen, het gesprek daarover te voeren met leerkrachten, ouders en gemeenten, en om onderwijspersoneel beter toe te rusten. De huidige samenwerkingsverbanden in het primair en voortgezet onderwijs en de regionale expertisecentra (rec's) blijven nog een jaar langer in stand.

De bedoeling is nog steeds om het wetsvoorstel in augustus 2012 te publiceren. Het voorstel wordt momenteel behandeld door de Eerste Kamer.

Bekostiging en overgangsregeling

De middelen voor de ambulante begeleiding gaan naar de samenwerkingsverbanden zonder de bezuiniging van 57 procent. De groepsgrootte in het (v)so blijft zoals het nu is en wordt dus niet met 10 procent vergroot. Dit wordt doorvertaald naar de bekostigingscategorieën voor het (v)so; deze bedragen gaan omhoog. Door het wegvallen van de bezuiniging zullen de budgetten van de samenwerkingsverbanden veranderen. In september 2012 ontvangen de samenwerkingsverbanden in oprichting een overzicht van de nieuwe bedragen.

De middelen voor ambulante begeleiding gaan in schooljaar 2014/2015 nog naar de (v)so scholen, tenzij afspraken zijn gemaakt over de overname van personeel door het nieuwe samenwerkingsverband (*opting out*). In schooljaar 2015/2016 gaan de middelen naar de samenwerkingsverbanden en geldt er een verplichte herbesteding bij het (v)so, tenzij gebruik wordt gemaakt van *opting out*.

De teldatum 1 oktober 2011 blijft de basis voor de overgangsregeling voor de verevening.

Regio-indeling

Zo snel mogelijk na publicatie van het wetsvoorstel volgt de ministeriële regeling met de regio-indeling. Voor scholen, besturen en samenwerkingsverbanden (in oprichting) is op dat moment duidelijk hoe het wettelijk kader en de regio-indeling eruit gaan zien. Zodra de regeling met de regio-indeling is gepubliceerd, kunnen

samenwerkingsverbanden zich laten registreren bij DUO. Zij krijgen dan ook een brinnummer. Voorwaarde is dat een rechtspersoon is ingericht die voldoet aan de gestelde eisen, zoals de deelname van alle besturen met een vestiging in de betreffende regio. De inrichting van de rechtspersoon moet uiterlijk 1 november 2013 gerealiseerd zijn.

Personele gevolgen

Schoolbesturen kunnen eventuele ontslagaanzeggingen die het directe gevolg zijn van de bezuiniging intrekken. Over de personele gevolgen van het verleggen van geldstromen voor onder meer ambulante begeleiding wordt momenteel overleg gevoerd met de vak- en sectororganisaties. Het doel is om gezamenlijk te komen tot een kader voor de personele consequenties van het nieuwe stelsel.

Gevolgen voor instroomtoets

Als een werkgever met de vakbonden een sociaal plan afgesloten heeft vanwege de bezuiniging op Passend onderwijs en conform die afspraken inmiddels een beëindigingsovereenkomst met een werknemer heeft gesloten, dan is het – nu de bezuiniging niet door gaat – niet zondermeer gezegd dat de melding daarvan positief door het Participatiefonds zal worden getoetst. Dit meldt het fonds op haar website. “Als een melding positief wordt getoetst, dan komen de kosten van de werkloosheidsuitkering van de werknemer in kwestie voor rekening van het Participatiefonds. Het Participatiefonds neemt echter alleen werkloosheidskosten over als die voortkomen uit een onvermijdbaar ontslag. Als het dienstverband van de werknemer daadwerkelijk is beëindigd vóór 26 april 2012 (de datum waarop bekend werd dat de bezuiniging Passend onderwijs van de baan is), kan de melding bij het Participatiefonds in een positieve beschikking resulteren. Is het dienstverband beëindigd ná 26 april 2012 dan zal door het Participatiefonds in principe negatief worden getoetst (niet onvermijdbaar). Werkgevers zullen dus met werknemers waarvan het dienstverband op 26 april nog bestond, maar met wie al wel een beëindigingsovereenkomst was gesloten, om de tafel

moeten gaan om tot andere afspraken te komen. Als het dienstverband van de werknemer wordt beëindigd op een datum ná 26 april 2012, zal de melding bij het Participatiefonds alleen dán in een positieve beschikking resulteren als de werkgever aantoont dat deze met de bonden een andere taakstelling reductie personeel overeengekomen is. De melding komt dan door de instroomtoets als blijkt dat de bonden en de werkgever gezamenlijk van oordeel zijn dat er nog steeds een (aangepaste) taakstelling reductie personeel nodig is en dat de beëindiging van het dienstverband ook binnen die nieuwe reductie past.”

Er is/wordt een instrumentarium/*toolkit* ontwikkeld voor de invoering van Passend onderwijs. Dit wordt de komende tijd geactualiseerd en verder aangevuld. Het referentiekader wordt geactualiseerd en definitief vastgesteld als het wetsvoorstel Passend onderwijs door de Eerste Kamer is aangenomen. <

› Meer informatie: www.passendonderwijs.nl en www.vfjf.nl

› Reglementen Participatiefonds schooljaar 2012/2013 vastgesteld

Onlangs heeft het Participatiefonds de Reglementen voor het schooljaar 2012/2013 vastgesteld, inclusief enkele wijzigingen. De aangepaste reglementen worden toegezonden aan alle schoolbesturen en gepubliceerd in de Staatscourant. Zie ook www.avs.nl/dossiers/personeelsbeleid/regelingen.

› ‘Ondersteuning thuis belangrijker dan hulp ouders binnen schoolmuren’

Steeds meer basisscholen geven ouders informatie over hoe zij hun eigen kind kunnen helpen bij de schoolontwikkeling. Schooldirecteuren zien ondersteuning thuis door ouders als belangrijkste vorm van ouderbetrokkenheid. Veel belangrijker dan een rol van ouders binnen de muren van de school. Toch geeft meer dan de helft van de ouders aan dat de school meer zou kunnen doen om hen bij de school en het leren van hun kind te betrekken. Dit blijkt uit onderzoek onder ouders en schoolleiders in het primair onderwijs door Ecorys en Oberon, in opdracht van het ministerie van OCW.

Zo'n driekwart van de scholen geeft lesmateriaal aan ouders mee voor gebruik thuis. Opvallend is dat slechts een kwart van de ouders aangeeft lesmaterialen voor thuis mee te krijgen. Dit aantal is gestegen ten opzichte van drie jaar geleden, toen slechts één op de tien ouders aangaf lesmaterialen te ontvangen om thuis met hun kind te oefenen.

Driekwart van de schooldirecteuren vindt dat ouders hun kind moeten ondersteunen bij school, bijvoorbeeld door belangstelling te tonen voor wat er op school gebeurt, samen te praten over wat kinderen leren, door voor te lezen of te helpen bij het huiswerk. Een stijging ten opzichte van 2009, toen nog maar twee derde van de schoolleiders aangaf deze steun het belangrijkste te vinden. Meer dan de helft van de schooldirecteuren geeft aan meer met ouders te willen praten over waarden en normen.

Steeds meer ouders realiseren zich dat voorlezen belangrijk is voor de ontwikkeling van kinderen; ook hierin is een stijging te zien.

Minister Van Bijsterveldt: “Scholen en ouders zoeken elkaar nadrukkelijker op, dat is een positieve ontwikkeling. Toch geeft meer dan de helft van de ouders aan dat de school meer zou kunnen doen om hen bij de school en het leren van hun kind te betrekken. Voor scholen valt dus nog veel winst te behalen wanneer zij ouders daar goed bij ondersteunen.” Van Bijsterveldt wil ouders en scholen op weg helpen de samenwerking verder vorm te geven, bijvoorbeeld door een betere uitwisseling van goede voorbeelden tussen scholen en ouders. Dit gebeurt onder andere door het onlangs gelanceerde platform op Facebook. <

› Meer informatie: www.oudersenschoolsamen en www.facebook.com/oudersenschoolsamen

In Kader Primair 10 volgt een uitgebreid artikel over de invloed van ouderbetrokkenheid op het verhogen van de leerprestaties.

› Verzelfstandiging dislocaties is vervroegd mogelijk

De wijziging van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) in verband met verzelfstandiging van dislocaties is vervroegd in werking getreden, meldde het Staatsblad medio mei. Dit betekent dat nevenvestigingen van basisscholen al per 1 augustus aanstaande kunnen worden verzelfstandigd.

Hiermee wordt afgeweken van de Vaste Verandermomenten, zodat scholen de mogelijkheid krijgen zo snel mogelijk een aanvraag in te dienen om al op 1 augustus 2012 te kunnen verzelfstandigen. Als de wet pas op het eerstvolgende vaste verandermoment, – 1 augustus 2012 – in werking zou treden, zouden scholen pas per 1 augustus 2013 kunnen verzelfstandigen. Dat zou grote nadelen met zich mee brengen. De wetswijziging betekent dat een dislocatie van een school in het primair onderwijs onder voorwaarden kan worden omgezet in een zelfstandige school. Voorwaarde is bijvoorbeeld dat uit een prognose blijkt dat de moederschool zeker 15 jaar lang genoeg leerlingen overhoudt om boven de opheffingsnorm te blijven.

Verzelfstandigde locaties gelden als hoofdvestiging. Dat betekent dat deze scholen naast de vaste bedragen per leerling recht hebben op een vaste voet van 200m² voor een lerarenkamer, een aula en dergelijke. De MR krijgt instemmingsbevoegdheid bij het besluit om een dislocatie of nevenvestiging te verzelfstandigen. Een verzoek tot verzelfstandiging kan direct bij de minister ingediend worden.

De verzelfstandiging van dislocaties werd, wegens een ongewenste mogelijkheid tot dubbele bekostiging, door het ministerie jarenlang geblokkeerd. Een strikte toepassing van artikel 78 WPO (plaatsruimte) maakte verzelfstandiging praktisch onmogelijk. ‹

› Regeling impulsgebieden ongewijzigd verlengd

Scholen met achterstandsleerlingen die in postcodegebieden staan met lage inkomens en hoge werkloosheid (impulsgebieden), ontvangen extra geld ter bestrijding van onderwijsachterstanden. Minister Van Bijsterveldt heeft deze regeling – die per 1 augustus 2013 zou aflopen – met één jaar verlengd tot 1 augustus 2014. Er vindt geen wijziging plaats in de aangewezen impulsgebieden ten opzichte van de oude regeling.

De Regeling vaststelling impulsgebieden 2013/2014 tot en met 2016/2017, die van kracht is met ingang van 1 augustus 2013, is vastgesteld om schoolbesturen met scholen in de betreffende postcodegebieden tijdig zekerheid te geven over de continuering van de gerichte inzet van middelen in de impulsgebieden. De postcodegebieden zijn vastgesteld op basis van de Armoedemonitor van het SCP/CBS. De impulsgebieden kunnen telkens uitsluitend voor een periode van vier jaar worden aangewezen. Daarom heeft ook deze nieuwe regeling in principe een werkingsduur van vier jaar, tot 1 augustus 2017.

Het ministerie van OCW wil echter onderzoeken of het huidige onderwijsachterstandenbeleid toekomstbestendig is en of de huidige manier van bekostiging daarvan doelmatig en effectief is. OCW overweegt bijvoorbeeld de impulsgebieden voortaan telkens voor een periode van twee jaar vast te stellen. De uitkomsten van het onderzoek *kunnen* aanleiding geven de Regeling vaststelling impulsgebieden 2013/2014 tot en met 2016/2017 te wijzigen, of eerder te laten vervallen. Een intrekking van de regeling zal in elk geval niet eerder plaatsvinden dan per 1 augustus 2014 en zal tijdig worden vastgesteld, uiterlijk voor 1 mei 2013. ‹

› Aanmelding predicaat ‘Excellente School’ van start

Scholen in het primair en voortgezet onderwijs die zich onderscheiden door uitstekend onderwijs mogen meer erkenning en een voorbeeldfunctie krijgen, vindt het ministerie van Onderwijs. Zij kunnen het predicaat ‘Excellente School’ verwerven door zich tot en met 20 juli aanstaande aan te melden via www.rijksoverheid.nl/excellente-scholen.

Na een selectieproces met presentaties van en bezoeken aan de scholen, draagt de jury eind 2012 de scholen die in aanmerking komen voor het predicaat ‘Excellente School 2012’ voor aan de minister van Onderwijs, die de eerste predicaaten toekent. Scholen die het predicaat dit jaar niet krijgen, ontvangen tips waar mogelijke verbeterkansen liggen.

Selectiecriteria

De jury kijkt bij de selectie niet alleen naar onderwijsopbrengsten, maar ook naar de manier waarop een school zich onderscheidt op een bijzonder onderwijsgebied. Bij de selectie staat de kwaliteit van onderwijs

voorop en wordt rekening gehouden met de situatie en populatie van een school. De selectie gebeurt op basis van een vijftal criteria: onderwijsresultaten, heldere visie op onderwijs, zelflerend vermogen van de school, de omstandigheden waaronder een school werkt en de manier waarop een school zich onderscheidt op een specifiek onderwijsgebied, zoals de aandacht voor excellente en hoogbegaafde leerlingen, de inpassing van leerlingen die extra ondersteuning in de klas nodig hebben en de vormende taak van een school.

Na de zomer maakt de jury bekend welke scholen genomineerd zijn voor het predicaat. <

› Factsheet gevolgen nieuwe gewichtenregeling

Forum, Instituut voor Multiculturele Vraagstukken, heeft onlangs een factsheet Gewichtenregeling uitgebracht: een overzicht van de nieuwe gewichtenregeling en de gevolgen hiervan.

Aanleiding is de stelling van de onderwijsinspectie, dat scholen ten onrechte 50 miljoen euro hebben ontvangen om onderwijsachterstanden te bestrijden in het schooljaar 2011/2012. De regeling is echter voor veel scholen zeer gecompliceerd en moeilijk uitvoerbaar waardoor fouten soms onvermijdelijk zijn. Ook verzuimen scholen soms de gegevens te controleren. De gewichtenregeling regelt hoeveel geld scholen in het basisonderwijs krijgen om onderwijsachterstanden weg te werken. Sinds 2007 is een nieuwe gewichtenregeling van kracht. <

› Meer informatie: www.forum.nl → Publicaties → Factsheets & Monitors

› ‘Rol van gemeenten bij fusies niet altijd duidelijk’

De Wet fusietoets in het onderwijs is per 1 oktober 2011 in werking getreden. Voordat het ministerie van OCW een fusie in het onderwijs beoordeelt, moet het college van burgemeester en wethouders een advies uitbrengen over de wenselijkheid van de voorgestelde fusie. Gemeenten zijn echter niet altijd op de hoogte van hun rol bij het opstellen van dit advies, meldt de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).

In de praktijk blijkt dat fusies hierdoor vertraging oplopen. Omdat er vaak meerdere gemeenten bij een schoolfusie betrokken zijn, wordt dit probleem nog groter. Aan het wettelijke adviesrecht zijn geen formele eisen verbonden.

Bij het indienen van een fusieverzoek moeten de schoolbesturen een fusie-effectrapportage (FER) opstellen. Daarin staat onder meer het advies van het college van burgemeester en wethouders over de wenselijkheid van de fusie. <

› ‘Leren op werkplek helpt tegen werkdruk leerkrachten’

Leeractiviteiten op het werk dragen in grote mate bij aan de beroepsexpertise en flexibiliteit van leerkrachten. Ook helpt het om de negatieve effecten van hun werkdruk beter op te vangen. Dat blijkt uit onderzoek van promovendus Arnoud Evers van LOOK, Wetenschappelijk Centrum Leraren Onderzoek (voorheen Ruud de Moor Centrum), van de Open Universiteit.

Evers bestudeerde in zijn promotieonderzoek de invloed van ervaren werkdruk, emotionele belasting en hulpbronnen op de professionele ontwikkeling van leerkrachten. De belangrijkste hulpbronnen zijn een gezond leerklimaat, sociale steun van collega's en leidinggevend en de leerwaarde van het beroep. Als je leerkrachten helpt met werkgerelateerde hulpbronnen, kunnen ervaren werkdruk en emotionele belasting minder als zware last en meer als een uitdaging worden ervaren. “Meer hulpbronnen betekent minder ervaren werkdruk”, zegt Evers, “maar de sleutel ligt in (informeel) leren op het werk. Daardoor krijgen hulpbronnen het effect dat nodig is. Verbetering van de beroepsexpertise en flexibiliteit van leerkrachten is

voor bijna de helft op het conto van leeractiviteiten op het werk te schrijven. Maar er moeten wel mogelijkheden zijn om te kunnen leren op het werk en juist daar is nog veel winst te halen.”

Evers ontwikkelde een wetenschappelijk onderbouwd instrument (TPD@Work) om de professionele ontwikkeling van leerkrachten op het werk te onderzoeken. Zes categorieën van leeractiviteiten op het werk kunnen hiermee worden onderzocht: blijven door te lezen, door werkgerelateerde training, experimenteren, reflecteren, samen met collega's de lessen en de schoolontwikkeling verbeteren. ◀

› Meer informatie: www.ou.nl/web/expertise/look

› ‘Voorlichting overgang po-vo kan beter’

Nederlandse basisschoolleerlingen en hun ouders kunnen maar liefst kiezen uit gemiddeld zes à zeven vo-scholen met een gelijkwaardig onderwijsaanbod. Vanuit dat oogpunt is het aantal vo-scholen dat in een vroeg stadium met de leerling in contact komt zeer laag, blijkt uit een onderzoek van de Onderwijs Communicatie Groep. Ook zijn leerkrachten in het basisonderwijs niet altijd op de hoogte van de onderscheidende kenmerken van vo-scholen, zoals sfeer en kwaliteit.

Het primair onderwijs vat de taak om leerlingen en ouders te informeren over de overgang van po naar vo zeer serieus op. Er is dan ook een grote behoefte aan brede en heldere informatie. Het po werkt graag mee aan allerlei voorlichtingsactiviteiten. Het klassikaal bezoeken van proeflessen gebeurt door 77 procent van basisscholen. Maar dit wordt in de regel beperkt tot maximaal drie schoolbezoeken. Ruim 40 procent van de basisscholen kent nog een scholenmarkt, waar meerdere vo-scholen zich tegelijk kunnen presenteren. Hiernaast organiseert circa 80 procent van de basisscholen een informatiebijeenkomst voor ouders. In sommige gevallen worden hier ook de vo-scholen bij betrokken. Bijna de helft van de basisscholen geeft vo-scholen de gelegenheid om in de klas (groep 8) presentaties/voorlichting te geven. Echter, de andere helft van de basisscholen maakt (nog) geen gebruik van

voorlichting door vo-scholen in de klassen. Gezien het feit dat de leerling/ouder in Nederland kan kiezen uit gemiddeld zes á zeven vo-scholen met gelijkwaardig onderwijsaanbod (bron CBS), is het aantal vo-scholen dat in een vroeg stadium met de leerling in contact komt, dus zeer laag, aldus de onderzoekers. Ook het beeld dat de leerkrachten hebben van de verschillen tussen de vo-scholen is niet altijd even duidelijk. Met name onderscheidende kenmerken als onderwijskwaliteit en sfeer worden door een ruime meerderheid van de groep 8 leerkrachten niet herkend. Communicatie van vo-scholen met het oog op hun onderscheidend vermogen verdient dus de nodige aandacht. ◀

› Meer informatie: www.leerlingenwerven.nl/kennis/enquete-groep-8-leerkrachten-2012

› Gemeenten geven nóg minder uit aan onderwijshuisvesting

Gemeenten geven in totaal 256 miljoen euro minder uit aan huisvesting dan dat zij hiervoor van het Rijk ontvangen. Deze onderuitputting voor huisvesting ligt ruim 100 miljoen hoger dan de 150 miljoen die eerder was gemeld. Dit blijkt uit gecorrigeerde cijfers van het Gemeentefonds die minister Spies van Binnenlandse Zaken onlangs naar de Tweede Kamer stuurde.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft een onderzoek uitgevoerd naar de uitgaven die gemeenten doen voor educatie algemeen en onderwijshuisvesting. Hoewel het gemeentefonds – net als de lumpsumvergoeding in het onderwijs – een algemene uitkering is, monitort het ministerie periodiek in hoeverre inkomsten en uitgaven elkaar in balans houden voor verschillende beleidsclusters. Eerder werd voor het cluster educatie al vastgesteld dat gemeenten hiervoor minder geld uittrekken dan zij ontvangen. Oorspronkelijk was vastgesteld dat voor het cluster educatie in totaal 315 miljoen minder wordt uitgegeven dan

gemeenten daarvoor ontvangen. Hiervan betrof 150 miljoen huisvesting en 165 miljoen educatie algemeen (o.a. leerlingvervoer, schoolzwemmen, schoolbegeleiding en andere educatieve taken). De onderuitputting voor huisvesting ligt dus in werkelijkheid hoger (256 miljoen); de onderuitputting van het subcluster educatie algemeen is echter met 67 miljoen euro verlaagd.

Minister Van Bijsterveldt gaf in een recent debat over onderwijshuisvesting aan het ‘tenenkrommend’ te vinden dat er budget blijft liggen. Zij wil de gemeenten op dit punt activeren. ‹

› ‘Slecht gesteld met binnenklimaat scholen in hele Benelux’

Bijna een op de vier schoolleiders in de Benelux geeft een onvoldoende voor het binnenmilieu van zijn of haar schoolgebouw. Zo’n 80 procent vindt de kwaliteit van het binnenmilieu in schoolgebouwen een absoluut aandachtspunt. Dit blijkt uit onderzoek van het Centrum voor Gezonde Scholen, naar eigen zeggen het eerste initiatief in de Benelux dat de verbetering van het binnenklimaat in scholen centraal stelt.

Het Centrum voor Gezonde Scholen bracht de drie meest prangende problemen binnen schoolgebouwen in kaart: luchtkwaliteit, thermisch comfort en akoestiek. Andere aandachtspunten zijn een gebrek aan lichtkwaliteit en een tekort aan ergonomisch verantwoord schoolmeubilair.

Ondanks vaak verwoede pogingen van de schooldirecties om van de schoolgebouwen een aangename leer- en leefomgeving te maken, ontbreekt het hen aan middelen, tijd, kennis en inspiratie. Ongeveer 40 procent weet niet tot welke instantie ze zich moet richten met vragen rond subsidies.

Het Centrum voor Gezonde Scholen organiseerde het afgelopen jaar informatiesessies in de Benelux om schooldirecties, preventieadviseurs, technische medewerkers, leerkrachten en ouderraden kennis te laten maken met inspirerende projecten in de scholenbouw, want die zijn er zeker. Daarnaast lanceert het centrum

binnenkort de ‘Gezonde Scholen-monitor Benelux’, een continu onderzoek naar de staat van de schoolgebouwen en de informatiebehoefte van schooldirecties. In het recente debat over onderwijshuisvesting in de Tweede Kamer ergerden diverse Kamerleden zich er aan dat het binnenklimaat in scholen vaak veel te wensen overlaat. Er werd voor gepleit om op zeer korte termijn de problemen met het binnenmilieu op te lossen. Volgens minister Van Bijsterveldt draagt de overheveling van de verantwoordelijkheid van het buitenonderhoud aan schoolbesturen hier stevig aan bij, omdat op dat moment scholen ook zelf mogen investeren in de kwaliteit van de eigen gebouwen. Zij gaf aan haast te hebben met dit wetgevingstraject. De verwachting is dat rond de jaarwisseling een wetsvoorstel bij de Kamer wordt ingediend. ‹

› Meer informatie: www.gezondescholen.eu

› Pilot met dagarrangementen in drie gemeenten

Om scholen te stimuleren hun schooltijden aan te passen aan de dagindeling en het -ritme van ouders en kinderen, start op 1 juni aanstaande de pilot Gemeentebrede Dagarrangementen. Het Rijk steunt initiatieven in de gemeenten Nijmegen, Wijchen en Zaanstad voor een betere aansluiting tussen school en kinderopvang.

Scholen en kinderopvangorganisaties in de drie gemeenten zorgen voor een betere onderlinge aansluiting. Vanaf juni 2012 tot juni 2015 bieden deze gemeenten zogenoemde dagarrangementen aan. Zo komen er programma's van 7 uur tot 19 uur, wordt de inhoud hiervan meer op elkaar afgestemd en informatie over kinderen beter gedeeld. Het Landelijk Steunpunt Brede Scholen begeleidt de pilot en ontvangt jaarlijks 800.000 euro subsidie van het Rijk. Het steunpunt zal de kennis en ervaringen van de scholen, kinderopvang, gemeenten, ouders en werkgevers delen.

Minister Kamp van Sociale Zaken en Werkgelegenheid kondigde deze pilot mede namens minister Van Bijsterveldt van OCW aan tijdens het jaarlijkse congres brede scholen. Kamp introduceerde daarnaast een experiment waarbij scholen en opvangorganisaties in Nederland vanaf 1 januari 2013 tot 1 juli 2016 de mogelijkheid krijgen onderwijs en kinderopvang gedurende de dag af te wisselen, met behoud van de kinderopvangtoeslag. Zij mogen daarbij, in overleg met de GGD, afwijken van de kwaliteitsregels (bijvoorbeeld ten aanzien van groeps grootte). Het gaat om een pilot voor tien onderwijs- en opvanginstellingen.

Adviezen

Minister Kamp nam ook tien beleidsadviezen over

dagarrangementen in ontvangst die de WOK en Andere Tijden in onderwijs en opvang – waarin alle sectororganisaties, vakbonden en ouderorganisaties uit onderwijs en opvang zijn verenigd – hebben opgesteld. De adviezen zijn een pleidooi voor een landelijke stimulering van kindcentra 0 tot 12 jaar. In de brochure '10 Adviezen: Naar een dagarrangement voor alle kinderen' wordt onder meer gepleit voor ruimte voor innovatie in het veld, flexibilisering van school- en vakantietijden, aanpassen van de onderwijshuisvesting, *screenen* van conflicterende wet- en regelgeving en het onderbrengen van jeugd dossiers bij één bewindspersoon. De opstellers schetsen de beweging in het veld naar kindcentra 0-12 en bepleiten 'wind in de rug' vanuit de rijks- en lokale overheid. De adviezen hebben tot doel de opbrengst van de koplopers ook voor de grote groep van reguliere scholen en kinderopvang productief te laten zijn. Ook de kopgroep Wethouders voor Kindcentra, een kopgroep waarin dertig gemeenten actief zijn, heeft de politiek opgeroepen tot de ontwikkeling van een landelijk (beleids)kader kindvoorzieningen/kindcentra 0 tot 12. <

› Meer informatie:

www.anderetijdeninonderwijsenopvang.nl en

www.werkgroeponderwijskinderopvang.nl

› Bestuursakkoord 2012–2015: 'Leerkrachten zelf verantwoordelijk voor beroepskwaliteit'

Het bestuursakkoord Beroepsgroep Leraren 2012–2015 is onlangs door staatssecretaris Zijlstra aangeboden aan de Tweede Kamer. Het bestuursakkoord is afgesloten met de Onderwijscoöperatie. In het akkoord spreken zowel de overheid als de Onderwijscoöperatie de ambitie uit om te komen tot versterking van de kwaliteit van het Nederlandse onderwijs via het borgen en versterken van de beroepskwaliteit van leerkrachten.

De Onderwijscoöperatie tekende samen met staatssecretaris Zijlstra het bestuursakkoord. Samen met leerkrachten wordt vastgesteld wat nodig is voor de ontwikkeling van een professionele beroepsgroep die

zelf verantwoordelijkheid neemt voor de kwaliteit van het beroep. Joost Kentson, bestuursvoorzitter van de Onderwijscoöperatie: "Ons motto 'van, voor en door de leraar' krijgt met dit akkoord echte betekenis.

De beroepsgroep zelf neemt én krijgt hiermee verantwoordelijkheid in de uitoefening van haar vak, waarover op een professionele manier verantwoording wordt afgelegd. Een mooie stap voorwaarts in de verbetering van de status en het imago van de leraar.”

Staatssecretaris Zijlstra: “Ik roep schoolleiders en directeuren op om hier serieus werk van te maken en een uitdagende werkomgeving te bieden, waarin kwaliteit wordt herkend en beloond en waar leerkrachten worden aangemoedigd zich te ontwikkelen. Leerkrachten moeten de ruimte krijgen om bij hun collega’s kijken hoe die het doen, maar ook zelf hun klasdeur wagenwijd open zetten voor collega’s die van hén willen leren.” Sinds februari kunnen leerkrachten hun bekwaamheidsontwikkeling vastleggen en delen op

www.registerleraar.nl. Ook worden de bekwaamheidseisen in discussie met leerkrachten herijkt. Dit proces bevindt zich momenteel in de laatste, besluitvormende fase.

De Onderwijscoöperatie is opgericht met als doel om de positie van onderwijsgevendenden te versterken en de verdere ontwikkeling van de beroepskwaliteit van leerkrachten te stimuleren en te ondersteunen. Leidend hierbij zijn de bekwaamheid en de professionele ruimte van de leerkracht, en het imago van het beroep. De minister en de staatssecretaris van OCW beschouwen de Onderwijscoöperatie als hun overlegpartner voor onderwerpen die de beroepskwaliteit van de leerkracht betreffen. <

> ‘Leerkrachten praten anders over schoolprestaties met migrantenouders’

Nederlandse ouders stimuleren hun kinderen anders om goed te presteren op school dan ouders met een migratieachtergrond. De visie van leerkrachten sluit vaak beter aan bij die van Nederlandse ouders. Dit leidt ertoe dat de communicatie op school met migrantenouders moeizaam verloopt, concluderen onderzoekers Mariëtte de Haan, Inge Wissink en Ed Elbers van de Universiteit Utrecht.

De onderzoekers analyseerden een aantal schooladviesgesprekken in groep 8 over vervolgonderwijs tussen leerkrachten en ouders met verschillende achtergronden (Nederlandse, Turkse en Marokkaanse). Hieruit bleek dat leerkrachten verschil maakten in het verklaren van de schoolprestaties van kinderen. Leerkrachten schreven de schoolprestaties van allochtone kinderen vaak toe aan ‘inzet’ (‘je best doen’). De prestaties van Nederlandse kinderen werden door leerkrachten vaker toegeschreven aan psychologische factoren, zoals concentratie of faalangst. Ook Nederlandse ouders noemden vaker oorzaken die te maken hadden met de persoonlijkheid van het kind.

Nederlandse ouders en leerkrachten leken er bij voorbaat vanuit te gaan dat ze het met elkaar eens zijn in gesprekken en anticipeerden daar ook op. Nederlandse ouders bleken vaker in staat om ‘eigen’ verklaringen in te brengen waardoor ze meer invloed hadden in het gesprek en de diagnose. De gesprekken met de Nederlandse ouders bleken ook interactiever van aard dan die met de migrantenouders. Mariëtte de Haan in dagblad Trouw: “In gesprekken met migrantenouders kwam vaker ter sprake dat opvoedpraktijken op school en thuis verschillen. Bijvoorbeeld als het om streng straffen gaat om kinderen tot hogere prestaties te brengen: deze ouders zien daar het nut wel van in, maar dat komt hen op kritiek van de leerkracht te staan.”

In de gesprekken met migrantenouders verwachtten leerkrachten juist verschillen in visie: daardoor hadden ze de neiging om al vóórdat ouders iets gezegd hadden bepaalde verklaringen die ouders zouden *kunnen* geven voor slechte of goede prestaties te weerleggen. Allochtone ouders zijn in deze gesprekken al in het nadeel door hun gebrek aan ervaring, minder kennis van de taal en bekendheid met het Nederlandse schoolsysteem ten opzichte van Nederlandse ouders. Overigens constateerden de onderzoekers dat naarmate migrantenouders hoger zijn opgeleid, ze in hun gedrag en houding meer lijken op Nederlandse ouders.

Bewuster omgaan met verschillen

De onderzoekers vinden dat de communicatie tussen leerkrachten en vooral migrantenouders verbeterd kan worden door bewuster om te gaan met de verschillen in visie, houding en gedrag. “Leerkrachten kunnen toetsen of er sprake is van een gedeelde visie. Ook kunnen scholen nadenken over alternatieve manieren om ouders met een migratieachtergrond de schoolcarrière van hun kinderen te laten ondersteunen, gezien de verschillen met Nederlandse ouders. Migrantenouders houden meer afstand. Wat er op school gebeurt zien ze als verantwoordelijkheid van de leerkracht, wat er thuis gebeurt als die van henzelf.” <

› Plan voor gecombineerde lerarenopleiding po en vo

Hogeschool iPabo (Amsterdam/Alkmaar) wil met ingang van komend studiejaar met een nieuwe opleidingsvariant starten. Daarbij kunnen voltijdstudenten naast hun bevoegdheid tot leerkracht basisonderwijs ook een tweedegraads bevoegdheid verwerven voor het vak aardrijkskunde of Nederlands.

Daarmee is de student na afstuderen dus dubbel bevoegd en mag hij of zij voor de klas staan in zowel het basisonderwijs als in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Dit is de uitkomst van een samenwerkingsinitiatief tussen de Hogeschool iPabo en de tweedegraadsopleidingen van Inholland en Windesheim. Het opleidingstraject is bedoeld voor excellent presterende voltijdstudenten die hun voorkeur hebben voor het lesgeven in de bovenbouw van het basisonderwijs en gedurende hun propedeutisch examen een

oriënterende stage in het vo hebben afgerond. Het idee om een dubbele bevoegdheid te verwerven is niet nieuw. Je ziet vaker dat studenten na hun studie aan een pabo later een tweedegraads bevoegdheid halen, of andersom. Het behalen van een tweede bevoegdheid gebeurt dan vaak in deeltijd naast hun werk. Omdat er overlap in de opleidingen zit, kan de tweede bevoegdheid veelal in twee jaar worden verworven. Met een vroegtijdige integratie van beide studies kun je een jaar winnen, redeneert Hogeschool iPabo. ◀

› Indicatoren voor ontwikkelingsperspectief en uitstroomniveau cluster 4-onderwijs

Het Kohnstamm Instituut voerde onlangs in het kader van Kortlopend Onderwijsonderzoek een verkennend onderzoek uit naar indicatoren voor het ontwikkelingsperspectief en uitstroomniveau voor de Antoniuschool in Castricum (cluster 4-onderwijs).

De directie wilde onderzocht hebben wat de belangrijkste voorspellers of indicatoren zijn voor het vaststellen van de kwaliteit van de leeropbrengsten. Bij deze indicatoren gaat het om objectieve gegevens over leerlingen op basis van standaardmaten enerzijds, en om intersubjectieve oordelen van de teamleden anderzijds. Samen moeten deze indicatoren meer betrouwbare uitspraken

over de ontwikkeling van leerlingen mogelijk maken. Het onderzoek van het Kohnstamm Instituut leverde een set eenduidige indicatoren op voor het vaststellen van het ontwikkelingsperspectief en het uitstroomniveau van de leerlingen op de Antoniuschool.

› Meer informatie: www.kohnstammstituut.uva.nl

Objectieve kenmerken: leerling	Objectieve kenmerken: onderwijsresultaten
Didactische leeftijd, sekse, psychologische en psychiatrische gegevens/stoornis, medicatie	Theoretisch leerrendement, leerrendementsverwachting, didactische vorderingen
Intersubjectieve oordelen: leerling	Intersubjectieve oordelen: onderwijsresultaten
Plan van aanpak en evaluatie van begin- en eindsituatie	Werkhoudingaspecten, sociaal-emotionele ontwikkeling, gezinssituatie

Indicatoren voor bepaling van het OPP en uitstroomniveau (bron: Kohnstamm Instituut)

› Decentralisatie: provincie bepaalt kerndoelen Fries

De provincie Friesland wordt eerstverantwoordelijke voor het bepalen van de kerndoelen voor het Fries. Over het wetsvoorstel daarover heeft minister Van Bijsterveldt advies gevraagd aan de Onderwijsraad. De raad beschouwt deze decentralisatie van bevoegdheden als een logisch vervolg op wat over de Friese taal is vastgelegd in het bestuursakkoord tussen Rijk en provincies voor de periode 2008-2011.

De Onderwijsraad vindt ook dat in het licht van artikel 23 van de Grondwet met de delegatie van regelgevende bevoegdheid naar decentraal niveau zeer terughoudend en zorgvuldig dient te worden omgegaan. In het betreffende wetsvoorstel gebeurt dit door het stellen van procedurele en inhoudelijke voorwaarden met betrekking tot het draagvlak voor de vast te stellen kerndoelen Fries, de balans in het curriculum en een inhoudelijke duiding van de kerndoelen. Zie www.onderwijsraad.nl.

Cito-toets

De provincie Friesland en Cito hebben onlangs ook de toets begrip lezen Fries gepresenteerd.

Basisscholen in Friesland kunnen nu voortaan het Fries van leerlingen testen door middel van een speciale Cito-toets. De toets richt zich op groep 8-leerlingen. De gedeputeerde van de provincie Friesland vindt de toets belangrijk voor de emancipatie van het Fries in het onderwijs. De provincie ziet deze toets als een belangrijke stap naar het Fries als volwaardig vak. Liefst ziet ze dat het Fries ook dient als instructietaal bij andere vakken, want “meertaligheid draagt bij aan de taalontwikkeling van kinderen.” Naast deze toets is het de bedoeling om ook toetsen te ontwikkelen voor vaardigheden als luisteren, woordenschat en spelling. De provincie ziet ook graag een leerlingvolgstelsysteem voor het vak Fries. ‹

› Risicomodel speciaal basisonderwijs

De onderwijsinspectie heeft de afgelopen tijd gezocht naar een methode om de opbrengsten in het speciaal basisonderwijs te beoordelen. Het SBOWerkverband heeft hierover onlangs overlegd met de inspectie, meldt ze op haar site.

De inspectie heeft een risicomodel ontworpen voor het speciaal basisonderwijs (sbo). In het basisonderwijs vindt de beoordeling door de inspectie al plaats middels een risicomodel. Het model dat voor het sbo is ontwikkeld wijkt hier enigszins vanaf.

Het uitgangspunt van de inspectie is om met zo min mogelijk gegevens een beoordeling te kunnen geven en te kunnen bepalen of een school een risico heeft in de opbrengsten.

De inspectie gebruikt de uitstroomgegevens (nu nog DLE's) per vak en de intelligentie van de leerlingen. Van deze gegevens wordt een gemiddelde bepaald. Het gemiddelde IQ wordt vervolgens naast de gemiddelde opbrengst per vak gelegd. Als dat gemiddelde afwijkt van het landelijke gemiddelde dan valt de school in een risicogroep. Vóór de zomervakantie wil de inspectie de risicogroep in beeld hebben. Deze scholen zullen aanvullend bevraagd worden via een vragenlijst. De scholen die dan nog in de risicogroep vallen krijgen bezoek van de inspectie. Er zal dan een gesprek met het bestuur van de school gevoerd

worden. Indien nodig vindt er ook een kwaliteitsonderzoek plaats. In januari 2013 is voor alle sbo-scholen een arrangement vastgesteld.

Toezicht

Lopende trajecten van (zeer) zwakke scholen zullen aangevuld worden met bovenstaande risicoanalyse. Het toezichtkader van de inspectie zal voorlopig niet veranderen. Of de inspectie de opbrengsten ook echt gaat beoordelen (of er een uitspraak over doet) is nog niet helemaal duidelijk. De inspectie heeft uitstroomgegevens van meerdere jaren nodig om een beoordeling te kunnen geven. In de toekomst wil de inspectie toewerken naar een vierjarige cyclus inspectiebezoeken.

De inspectie heeft alle sbo-scholen gevraagd hun uitstroomgegevens te uploaden. Scholen die geen uitstroomgegevens aanleveren zullen als risicoscholen worden aangemerkt. ‹

› Meer informatie: www.sbowerkverband.nl

› ‘Ervaringen met Frisse Scholen Toets positief’

Begin 2012 is de Frisse Scholen Toets op een achttal scholen toegepast. Met de toets kunnen tijdens de ontwerpfase, de realisatie en na de bouw de energie- en binnenmilieuprestaties worden gecontroleerd en zo nodig bijgestuurd. Belangrijke conclusie is dat de toets een goed monitoringsinstrument is om de eisen uit het Programma van Eisen (PvE) te verankeren in verschillende fasen van het ontwerp- en bouwproces. Dit meldt het nieuwe kenniscentrum voor onderwijshuisvesting ‘Kennis in de steigers’.

De toets brengt afwijkingen of tekortkomingen tijdig in beeld. De uitkomsten kunnen vervolgens worden gebruikt om op te sturen en betrokken ontwerp- en bouwpartners op aan te spreken. De toets moet wel worden uitgevoerd door een partij met voldoende technische kennis van zaken.

Per mei 2012 heeft Agentschap NL een nieuwe versie van het Programma van Eisen (PvE) Frisse Scholen beschikbaar. Deze is aangepast aan het vernieuwde Bouwbesluit. Het PvE bevat voor de vijf thema's energiezuinigheid, luchtkwaliteit, thermisch comfort, visueel comfort en akoestisch comfort, verschillende ambitieniveaus en prestatie-eisen. Schoolbesturen en gemeenten kunnen het PvE gebruiken bij het beoordelen van

offertes en het verlenen van opdrachten voor nieuw- en verbouw. De belangrijkste veranderingen in het PvE Frisse Scholen zijn: een aanpassing aan de eisen in het nieuwe Bouwbesluit door de veranderde en verzwaarde eisen voor luchtkwaliteit voor nieuwbouw, toegevoegde eisen voor asbest, uitgebreidere eisen voor geluidisolatie, en de eisen op het gebied van energiezuinigheid zijn in overeenstemming gebracht met de eisen van het Bouwbesluit. Agentschap NL heeft ook de Frisse Scholen Toets aangepast. <

› Meer informatie: www.frisse-scholen.nl en www.kennisindesteigers.nl

› ‘Vooral leidinggevenden denken langer door te kunnen werken’

Werknemers van 55 tot en met 64 jaar denken hun huidige werk te kunnen voortzetten tot een leeftijd van gemiddeld 64,7 jaar. Dat is anderhalf jaar later dan werknemers momenteel met pensioen gaan. Tussen de beroepen zijn er verschillen in de leeftijd tot waarop werknemers – naar hun verwachting – kunnen doorwerken. Leidinggevenden en (vak)specialisten denken het langst te kunnen doorwerken. Dit blijkt uit de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2011 van TNO en CBS.

Tussen 2006 en 2011 steeg de gemiddelde leeftijd waarop oudere werknemers met pensioen gaan van 61 naar ruim 63 jaar (bron: CBS, StatLine). Eind 2011 is door TNO en CBS aan bijna 23 duizend werknemers gevraagd tot welke leeftijd zij denken – lichamenlijk en geestelijk – in staat te zijn om hun huidige werk voort te zetten. Gemiddeld over alle werknemers van 55 tot en met 64 jaar was dat tot 64,7 jaar.

De leeftijd tot waarop oudere werknemers verwachten te kunnen doorwerken varieert tussen de beroepsgroepen van gemiddeld 63,8 jaar tot 66 jaar. Leidinggevenden en (vak)specialisten denken het langst te kunnen doorwerken, werknemers in de gezondheidszorg- en ambachtelijke/industriële/agrarische beroepen het minst lang. Wel ligt de leeftijd tot

waarop deze groepen denken te kunnen doorwerken nog altijd bijna een jaar hoger dan de daadwerkelijke leeftijd waarop werknemers met pensioen gaan. De verschillen tussen de beroepsgroepen in hoe lang de werknemers verwachten te kunnen doorwerken, hangen voor een groot deel samen met verschillen in arbeidsomstandigheden. Naarmate de lichamenlijke belasting in het beroep groter is verwacht men minder lang te kunnen doorwerken. Ook de geestelijke arbeidsbelasting hangt samen met de leeftijd tot waarop werknemers denken te kunnen doorwerken: werknemers die hun werk zelf kunnen inrichten en regelen verwachten over het algemeen langer te kunnen doorwerken dan werknemers met minder autonomie in het werk. <

› Miljoen per jaar voor onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl

De ministeries van VWS en OCW stellen van 2012 tot en met 2015 een miljoen euro per jaar beschikbaar voor de onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl. De kern van deze agenda is het stimuleren van schoolbeleid op po, v(s)o- en mbo-scholen. Dit meldt de PO-Raad. De ministers hebben de sectororganisaties gevraagd deze onderwijsagenda gezamenlijk uit te werken.

De PO-Raad wil schoolbesturen/scholen ondersteunen die aandacht willen besteden aan sport, bewegen en een gezonde leefstijl, mede omdat het een positieve invloed heeft op de leerprestaties van kinderen. Het initiatief ligt altijd bij de schoolbesturen (en/of scholen). De sectorraad wil graag positieve voorbeelden delen en op die manier bijdragen aan nog meer aandacht voor dit thema binnen de sector. Daarnaast deelt de raad de doelstelling van de minister om middelen en krachten te bundelen en optimaal gebruik te maken van initiatieven die er al zijn. ◀

Ambtelijk vakmanschap: discussieer mee!

Verschillende belangen en waarden tegen elkaar afwegen en tegelijk binnen de regels van de wet blijven kan dilemma's opleveren. Hoe ga je hiermee om? Aan de hand van welke uitgangspunten? Welke basisbeginselen vormen hét richtsnoer voor je werk?

Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft het initiatief genomen om de kernwaarden van ambtelijk vakmanschap te definiëren. Bewust is gekozen voor een aanpak, waarin de werkvloer, de ambtenaar zelf, een belangrijke rol speelt.

Op www.ambtelijkvakmanschap.nl kunnen alle ambtenaren die een bijdrage willen leveren zich aanmelden en hun opvatting kwijt. Dit geldt ook voor personeel in het onderwijs, omdat deze ook de ambtenarenstatus hebben.

› Internationale top over leerkrachten in Nederland

De jaarlijkse 'International Summit on the Teaching Profession' vindt in 2013 plaats in Amsterdam.

De top is een gezamenlijke inspanning van overheid, vakbonden en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en is gericht op succesvol beleid, kansen en uitdagingen binnen het onderwijs en de rol van leerkrachten daarin. Aan de top nemen de twintig in het onderwijs best presterende landen van de wereld deel. ◀

ONDERZOEK

Scholenpanel cao primaire arbeidsvoorwaarden en CAO-PO

De AVS wil van de leden weten wat de inzet in het cao-overleg met de minister moet zijn en of zij bereid zijn de AVS te ondersteunen bij het verzet tegen de nullijn (cao primaire arbeidsvoorwaarden). Daarnaast wil de AVS voor het bepalen van de inzet voor de CAO-PO enkele zaken weten over de professionalisering van leidinggevendenden, de bapo-regeling en de positie van leidinggevendenden.

In de cao primaire arbeidsvoorwaarden wordt de salarisontwikkeling voor het onderwijspersoneel vastgelegd. De minister heeft de vakbonden laten weten dat er definitief geen loonruimte beschikbaar wordt gesteld door het kabinet. Dit is extra schrijnend, omdat vergelijkingen op basis van de gegevens uit de Trendnota Arbeidszaken Overheid 2011 laten zien dat de salarispositie van de werknemers in het primair onderwijs achterblijft bij die van de andere onderwijssectoren en het Rijk.

De vragenlijst over zowel de cao primaire arbeidsvoorwaarden als de CAO-PO is afgelopen week verstuurd naar alle AVS-leden. De AVS hoopt op een massale respons. De vragenlijst is nog circa twee weken in te vullen via <http://tinyurl.com/88ug9bs>. Alvast hartelijk dank voor de medewerking.

› AVS heeft gecertificeerd functiewaarderingspecialist in huis

Foto: Hans Roggen

De AVS beschikt over een erkende functiewaarderings-specialist. Paul van Lent MEd MBA is onlangs gecertificeerd door de Stichting Personeelsinstrumenten Onderwijs (SPO) en opgenomen in het register. Hij kan AVS-leden adviseren over functiedifferentiatie en het herzien en/of opstellen van een functiehuis. In het kader van de functiemix en/of het opzetten van een nieuwe of aangepaste organisatiestructuur.

Sinds 1 augustus 2010 zijn scholen aan de slag met invoering van hogere leraren-functies (functiemix). In 2014 dienen 40 procent LB en 2 procent LC-functies gerealiseerd te zijn. Hierbij wordt gestreefd naar het verhogen en behouden van kwaliteit (Actieplan Leerkracht). Het plan is gericht op de deskundige leerkracht voor de klas en in zijn/haar betekenis in de school. De invoering van de functiemix biedt kansen om nog meer met de kinderen te bereiken en leerkrachten op een hoger niveau te laten presteren. Hierbij is een gedegen opgebouwd functiehuis van groot belang. De resultaatverwachting is daarmee ook richtinggevend bij de invulling van de functies. Het functiehuis vormt een middel om de taken en de activiteiten te ordenen in functies om de afgesproken resultaten te realiseren. Daarmee vormt het functiehuis/functiedifferentiatie een belangrijk onderdeel van het integraal personeelsbeleid. Het is het instrument waarmee zichtbaar wordt hoe de functies zich verhouden tot elkaar en hoe de samenwerking geregeld is. Een consistent functiehuis dat de personele organisatie regelt van het primaire proces geeft duidelijkheid en richting aan samenhang en samenwerking. <

› Meer informatie: Paul van Lent, p.vanlent@avs.nl, tel. 030-2361010

› Colofon

Redactie

Vanja de Groot, Carine Hulscher-Slot, Tineke Snel, Roelf Willemstein

Kadernieuws is een uitgave van de Algemene Vereniging Schoolleiders, verschijnt 10 x per jaar en is gratis voor leden van de AVS. Niet-directieleden betalen € 120 (excl. 6% BTW) in combinatie met Kader Primair (prijs per 1 augustus 2012).

Kadernieuws wordt gedrukt op papier dat het FSC®-keurmerk draagt.

postadres Postbus 1003 3500 BA Utrecht telefoon 030 2361010 fax 030 2361036
e-mail info@avs.nl internet www.avs.nl

AVS Agenda

13 juni

Integraal leiderschap voor directeuren

21 en 22 juni

Human Dynamics deel 2

(onder voorbehoud)

Meer informatie en inschrijven:

www.avs.nl/agenda

Zomervakantie

30 juni t/m 12 augustus

Zomervakantie zuid

7 juli t/m 19 augustus

Zomervakantie midden

21 juli t/m 2 september

Zomervakantie noord